

DOPORUČENÍ - jak by mělo ideálně probíhat soudní řízení o dětech tak, aby bylo co nejrychlejší, nejefektivnější a s co nejmenším dopadem na děti:

- 1) Některý z rodičů podá u soudu návrh na úpravu poměrů k dětem. Aby bylo řízení efektivní, doporučuje se při podání návrhu uvést rychlé spojení **telefonické i e-mailové** na sebe, ale i na druhého rodiče. Stejně je to za situace, kdy návrh podává rodič prostřednictvím svého právního zástupce, či je návrh sepisován přímo u soudu. Samozřejmě ideální je, aby v návrhu bylo již uvedeno stanovisko druhého rodiče a představa obou rodičů o dalším uspořádání, v případě sepisu návrhu u soudu bude preferována účast obou rodičů. Rodič již v podatelně či u VSÚ dostane k dispozici formulář pro sdělení o výši příjmů, který sám nechá potvrdit u zaměstnavatele.
- 2) Rodič se spojí s pracovníkem OSPOD, aby s ním domluvil schůzku, ke které dojde ještě před soudním jednáním. Schůzky se účastní společně **OBA rodiče.**
- 3) Soud v co nejkratší době informuje příslušný OSPOD o podání návrhu a sdělí termín prvního jednání ve věci (či jiného soudního roku), a to zpravidla do 5 týdnů od podání návrhu. Stejně tak o termínu jednání neprodleně telefonicky, e-mailem (má-li k dispozici potřebné kontakty) a samozřejmě poštou informuje účastníky řízení, případně jejich právní zástupce. Soud požádá zároveň OSPOD o uskutečnění schůzky s rodiči za účelem přípravy dohody o úpravě poměrů k dětem tak, aby co nejlépe odpovídala zájmům dítěte, ne aktuální konfliktní situaci rodičů, výslovně uvede, že nežádá prošetření výchovného prostředí, pokud dojde ke shodě rodičů o předmětu řízení.
- 4) Doba od podání návrhu do prvního jednání (či jiného soudního roku) je určena k navázání komunikace mezi rodiči, k ujasnění si toho, co je dobré pro dítě, jak uspořádat jeho poměry tak, aby se jej co nejméně nová situace dotkla. V ideální případě samozřejmě k uzavření dohody, ať už prostřednictvím OSPOD, právních zástupců, mediátorů, či neziskových organizací
- 5) K prvnímu jednání ve věci (či jinému soudnímu roku) předloží oba rodiče doklady o svých příjmech a výdajích, také o nákladech svých a svých dětí. Předpokládá se, že k tomuto jednání bude soudu předložena dohoda připravená v rámci konzultace s OSPOD (či jinými shora uvedenými subjekty), kterou soud, je-li její obsah v zájmu dětí, schválí, tím může být jednání ukončeno. Při tomto jednání může docházet k modifikaci dohody dle aktuální situace.

Pozitiva: rychlé rozhodnutí ve věci, co nejmenší zásah do rodinného života (ani OSPOD v tomto případě nebude prověřovat výchovné prostředí), předpoklad i pro vyřešení rozvodového řízení formou „sjednaného rozvodu“.

Pokud při tomto jednání nedojde ke schválení dohody, bude rodičům doporučena **odborná pomoc – neziskové organizace**, soud při jednání ověří přímo u této organizace volný termín schůzky, případně je možné pokračovat v jednání s OSPOD, eventuálně vyhledat mediaci (toto však hradí rodiče).

- 6) Mezi jiným soudním rokem a nařízeným jednáním rodiče na doporučení soudu vyhledají odbornou pomoc. Ta obvykle bude představovat dvě společné setkání obou rodičů s odborníkem a jedno oddělené setkání rodiče a odborníka. Pokud se ukáže nutnost pokračovat v odborné pomoci, soud na společný návrh rodičů jednání odročí až na dobu tří měsíců. Soud také může uložit na dobu nejvýše tří měsíců účast na mimosoudním smířcím

nebo mediačním jednáním nebo rodinné terapii, nebo jim nařídí setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie. Zároveň za dobu nejvýše tří měsíců nařídí další jednání.

- 7) Pokud ani u dalšího jednání rodiče nejsou schopni se dohodnout, soud autoritativně rozhodne, popř. nařídí další jednání za účelem provedení úkonů nutných k rozhodnutí ve věci samé.

Negativa, pokud se rodiče nedohodnou: časová i finanční náročnost i s ohledem na nutnost zpracování znaleckých posudků, negativní dopad dlouho neřešené konfliktní situace na děti.

Hlavní důraz je kladen na zodpovědnost rodičů, na to, že právě **oni nejlépe znají své dítě** a právě oni jsou ti, kdo by měli najít řešení v krizové situaci, jako je například rozvod.

Zodpovědní rodiče dokáží ve prospěch svého dítěte utlumit vzájemné konflikty, oddělit vztah partnerský od vztahu rodičovského.

Rodičovské kompetence

Rodičovské kompetence – schopnost rodičů vykonávat rodičovskou odpovědnost (práva a povinnosti rodičů) tak, aby potřeby dítěte (nikoli jen materiální) byly naplňovány (dítě prospívalo).

Jsou to primárně kompetentní rodiče, kteří rozhodují o osudu svého dítěte.

Kompetentní rodič (ideál) je:

- nekonfliktní ve vztahu k druhému rodiči a k dítěti
- schopen odlišit rodičovství od partnerství
- schopen respektovat a uznat druhého rodiče v jeho rodičovské roli
- rozumí potřebám dítěte v dané situaci a umí je zohledňovat
- dokáže vnímat danou situaci optikou dítěte
- schopen domlouvat se a kooperovat s druhým rodičem
- schopen vést s druhým rodičem pozitivní komunikaci o záležitostech dítěte
- dokáže ušetřit dítě konfliktních situací
- Schopen vzájemné participace na péči o dítě
- podporuje vztah dítěte k druhému rodiči a zdržuje se všeho, co by mohlo narušit vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje
- nebrání druhému rodiči v kontaktu s dítětem včetně telefonického nebo prostřednictvím sociálních sítí
- podporuje a respektuje čas a způsob trávení času dítěte s druhým rodičem a do tohoto času bezdůvodně nezasahuje
- schopen vzájemného sdílení důležitých informací týkajících se dítěte společně s druhým rodičem
- podílí se na úhradě potřeb dítěte
- schopen poznat, kdy pro zvládnutí rozpadu partnerského vztahu potřebuje individuálního odbornou pomoc a tuto je schopen si vyhledat
- zohledňuje názor dítěte.

K narušení rodičovských kompetencí dochází v případě:

- ✓ **Vysoce konfliktního rozvodu rozchodu rodičů** (v případech , ve kterých rodiče **nejsou schopni** anebo **ochotni** překonat obtíže související s ukončením jejich společného soužití a zároveň do svých bojů **vtahují dítě**)
- ✓ V případě domácího násilí nebo v případě nadužíváním návykových látek

Dopady narušených rodičovských kompetencí na dítě:

- zvýšený výskyt duševních potíží (4x až 5x větší pravděpodobnost výskytu emocionálních a behaviorálních problémů s klinicky významnými příznaky)
- psychické potíže (úzkost, deprese, posttraumatický stres, agresivita)
- sebepoškozování, útoky z domova, snaha se co nejdříve osamostatnit (předčasné opuštění vzdělávacího
- problémová sociální adaptace, navazování vztahů a schopnost udržet funkční vztah a rodinu.